

ABONAMENTUL
Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 «
Pe o lună . 2-40 «
Nrul de Duminecă:
Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiăză.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Educația muzicală la noi.

Intr-o zi mi-a venit în mână o reclamă a firmei de ediție Neufeld et Henius din Berlin, care între multe altele, publică o colecție de cântări naționale germane, după cum zice acolo »pentru inima copilului: »Sang und Klang« fürs Kinderherz«, de profesorul Engelbert Humperdinck. Reclama aceasta la prima vedere se pare un lucru neînsemnat oprindu-ne însă mai cu stăruință asupra ei, trebuie să ajungem la concluzia, că după reclama aceasta se ascunde un scop național german de mare însemnătate și anume: educația muzicală; din frageda copilărie, în spirit național.

Vedem deci că poporul german, cu toate că astăzi a ajuns la apogeul culturii sale, nu uită că aceasta cultură numai așa o poate susține, dacă caută toate prilejurile de a-și apăra-o pe toate terenele față de invaziunea internaționalismului. Așa face și pe terenul muzicii și, după cum vedem, fiind să influențeze asupra inimii copilului în mod sistematic, dându-i în mână piese muzicale potrivite a-i stimula simțul național.

Tendința aceasta șovinistă o vedem nu numai la Germani, ci și la celelalte popoare culte, ba în timpul mai nou chiar și la Unguri. Cu atât mai mult deci trebuie să ne gândim noi Români la un mod, prin care să ne ferim de influențele stricicioase străine ce ne amenință pe toate terenele.

Pe terenul muzicii noi Români stăm la începutul dezvoltării. E timpul suprem să

înlăturăm relele și să căutăm mijloacele de dezvoltare în spirit național. Comorile muzicii românești însă nu sânt exploatate în deajuns de compozitorii noștri. Din contră, stau pradă străinilor, cari se și folosesc de ocaziune și în lipsă de inspirație ni-le răpesc, câștigându-și lauri și avere fără a fi trași la răspundere, măcar pentru ca să indice izvorul ce-au întrebuițat. Dovadă e succesul unui vals dintr-o operetă germană mai nouă, care e copia unei romanțe de Guilhem Șorban, cunoscută în general la noi. Chiar și fecundul Fr. Lehár, care pe cum se vede și-a consumat »vina« muzicală, recurge la cântecele românești, ceea ce am observat în opereta sa cea mai nouă »Zigeunerliebe«.

Am putea aduce nenumărate exemple, cu cari să dovedim cât de mult e exploatată muzica românească de străini și cât de mult e gustată pentru originalitatea ei. — Dar să revenim la scopul care ne-a îndemnat să scriem aceste șire. Cine a luat parte la producțiunile muzicale de diletanți din diferitele centre românești, a putut să-și dea seamă de împrejurarea că în programe figurează puține piese românești și că ce privește interpretarea acestora, cele mai multe lasă de dorit. Intențiunea autorului, caracterul românesc al piesei nu iasă la iveală. Cauza e lipsa de școală și educație muzicală în sens național. În școlile noastre se pune puțin pond pe muzică.

Puține talente muzicale s'au putut valida până acum la noi, deși în baza valorii lor, între împrejurări mai norocoase, ar fi

putut deveni tot atâtea mândrii ale noastre. În lipsă de îmbărbătare însă și mai ales de sprijin bănesc, au rămas pierdute. Și în privința aceasta s'ar putea ajuta dacă am avea manualele de lipsă, scrise în românește, așa că cei ce nu se pot ajuta cu manualele de muzică străine, având românești își pot desvolta talentul și pe cale auto didactică. Dar durere, noi nici manuale de muzică nu avem.

Instrucțiunea muzicală în școlile noastre se face din manuale străine, cu deosebire germane. În internatele românești dela noi noțiunile elementare și instrucțiunea muzicală se face din școala pentru pian a lui Gustav Damm, cunoscută fetelor noastre crescute prin internate sub denumirea de »Dammschule«. De altcum e mai mult o colecție de cântece populare germane, boheme etc., ba chiar și ungurești. Românești nu găsim în ea, — Doamne ferește! Intre ele exerciții pentru degete (Fingerübung), aranjate astfel, că elevul e indus sistematic în arta muzicală.

Ne întrebăm, cum să și așteptăm dela diletanții noștri, cari, aproape fără excepție, și-au primit educația muzicală dintru început din astfel de manuale, — să fie în stare a interpreta o piesă românească de valoare, în spiritul și caracterul care se pretinde. De aceea în cele mai multe case românești unde se face muzică, sunt preferite piesele muzicale străine și mai curând vom găsi pretutindeni »Die lustige Witwe«, decât »Muza Română« a lui I. Mureșanu.

Nu putem decât să învidiem străduința puternică ce depun Ungurii pe terenul mu-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

DE LA NOI. FRUNTAȘUL.

De I. Drumețu.

I.

(Scena se petrece într'un orașel din nordul Ardealului. Biroul domnului avocat Dr. Traian Hurmuzău, fruntaș, naționalist infocat, membru al mai multor corporații etc. etc.... Amurg. Fruntașul stă la masa de scris, dus pe gânduri: e bărbat chipesc, peste patruzeci, grăsuliu, oches și barbete »pocănbart« și cu ochelari »tvi-cări« prinși în aur. În momentul când începe povestea, servitoarea Veta deschide ușa cu sfiașă, întâi bagă capul și după un moment de ezitare intră Hurmuzău tresare nervos și-i sar ochelarii pe masă. Acest obicei rău îl au de câte ori li-se necăjește stăpânul, fiindcă pe nasul lătareț și vulgar stau numai aninați. Slujnica îngâlbenește).

Dr. Tr. H. (nerăbdător): Să mă lasă'n pace! Auzi? Ți-am spus că nu-s acasă! Să mă lasă'n pace!

Servitoarea (cu teamă): Mă rog, sâru' mâna, că nu vrea. Nu vrea să plece! Tot la cuină stă de azi dimineață... și c'așteaptă pe domnu'!... Ice, că tot atâta, are vreme... (Mai îndrăznet). Ne-o adus și-o corfă de ouă, tare proaspete mă rog...

Dr. Tr. H. (Comolindu-se. Plictisit): Ce vrea? De unde-i?

Servitoarea (Prinde curaj și se apropie un pas): Din Mărgineni, mă rog, zice că are o treabă mare și-un ficior cătană'n Bosnia... la ștrelți... Il mai ține-un an și-o lună... (Induioșată.) Și tot oftează: Ion al meu... li zice Ion... (Schimbă tonul. Cu teme) Intâi era să-l bage la furvezări la Bălg...!

Dr. Tr. H. (li taie vorba răstit). Ieși afară. (Servitoarea înghite cuvântul Bălgărad și speriată se învârtă în călcăie, îi foșnesc poalele, într'o clipită iese și închide ușa. Advocatul își aprinde țigara, își potrivește ochelarii. Se uită în oglinda de peste masă și zimbește, mângându-și barbetele. Apucă din nou hârtia dinainte, cetește încet. Se înșeninează. Cetește cu glas tare: »Domnilor și fraților, cum a zis poetul nostru Mureșan, unde-i unul nu-i putere la nevoi și la durere, noi trebuie să fim cu poporul, talpa țării noi cu ei și ei cu noi, în iubire și dragoste, căci din opincă ne tragem și aceasta este caracteristiconul nostru... Se oprește. Privește din nou în oglindă și repetă apăsând vorba: »aceasta este caracteristiconul... Stă pe gânduri o clipă. Așează hârtia la o parte, își scoate ceasornicul. Se reculege. Strigând). Veto! Veto!

Servitoarea. (Deschide ușa repede). Poftim.
Dr. Tr. H. (acru) Spune să vie! Dracu mai scapă de iei... (servitoarea iese mulțămită. Pauză. În scurt i-se aude vocea prin ușa întredeschisă, în ton familiar: »numa să te lasă să-i spui... Ușa se deschide domol și în prag apare un țăran uscățiv, trecut de cincizeci de ani, umilit, cu pălăria subsuoară).

Țăranul (își șterge fruntea cu măneca cămășii). Să iertați Măria voastră... Bună sara...

Dr. Tr. H. (surprins). A... dumneata ești?... Ee... Ai adus?...

Țăranul (cu bunătate). Tocmai de aia viu domnule doftor... să mă ierți... iertate-ar Dumnezeu... până la culesul cucuruzului... nu putem... nu putem de loc...

Dr. Tr. H. (ironic). Ști ce, Oarță Ilie? N'o mai lungi! Pune-i jos... Scoate din șerpar... De-acolo dela spate! Lasă, că știu eu...

Țăranul (zimbesc îndurerat). Ba chiar acum odată, numai ce-i drept... zău că nu se potrivește...

Dr. Tr. H. (nerăbdător). Lasă, lasă! N'o mai lungi... uite am treabă... pune banii jos... tot așa faceți!

Țăranul (blând). N'avem domnule, n'avem... (Explicând). Iaca rata la »Dacia«.

Dr. Tr. H. (Țifnos) Atunci? Ce vrei?...

Țăranul. (Scoate din sîn o hârtie împăturată într'o năframă Desnoadă colțurile.) Iacă asta, pecetea... cu jucuția de poimâne... (Rugă: or, cu hîrtia în mână.) Până la culesul cucuruzului...

Dr. Tr. H. (Impacient) Ți am spus!... Din două una: ori pui trei sute douăzeci de coroane, ori...

Țăranul. (Căscând ochii li taie vorba.) Cum trei sute douăzeci? Intâi o fost freizeci de zloți... șazeci de coroane... mai în Păresimi s'o făcut șaptezeci de zloți de argint... (Aducându-și aminte.) după aia o sută patruzeci... câte coroane vine asta?... câte?... (Stă un moment să-și tragă socoteala)

Dr. Tr. H. (Răstit) Ce câte coroane, câte coroane? Trei sute douăzeci de coroane! Ce să-ți fac? Ți-am spus odată. Procesu, pertractarea întâi, a doua.. la tablă... ieșire de trei ori la față

zical, în scopul de a propaga muzica ungurească (după Liszt: țigănească) în pătri cânt mai largi. Și se pare că le și succede, deoarece, spre rușinea noastră, în multe case românești e cu plăcere gustată.

Față de curentele aceste stricătioase și străine de inima și sufletul nostru, să ne apărăm cu toată puterea și să cercăm toate mijloacele pentru a împiedica demoralizarea sentimentului național în generația tineră. Să luăm exemplul de la Germani, cari numai așa au ajuns la unitatea și cutura puternică de azi, că și-au impus șovinismul pe toate terenele.

Să ne apărăm comorile naționale față de furi și compilatori și mai presus de toate să educăm copiii noștri în spirit național pe toate terenele.

Spre a ajunge și la un nivel cu celelalte popoare culte pe terenul muzicii, înainte de toate avem lipsă de manuale pentru muzică.

În chestiunea aceasta ar putea ajuta direcțiunea »Fondului pentru teatru«, publicând un concurs pentru compunerea unui manual de muzică pentru pian și a unui pentru violină. Ambele cu text și exerciții pe motive românești. Manualele acestea vor înlocui astfel manualele străine, și vor da totodată celor lipsiți de mijloace materiale, dar talentați, posibilitatea de a-și dezvolta talentul pe cale autodidactică. Luând în considerare că manualele aceste se vor introduce la școlile noastre, fondul de teatru încă va realiza un venit, la rândul său. S'ar mai da apoi prilej și compozitorilor noștri de aici și profesorilor de muzică, de-a urmări cu atențiune dezvoltarea talentelor muzicale deosebite și de-a le feri de păraginare, scoțându-le la lumină din ungherele întunecate ale birourilor.

Schimbări în corpul nostru diplomatic.

Din Viena se telegrafiază: În curând va urma o schimbare în corpul diplomatic al monarhiei noastre. În locul răposatului ambasador la Paris

contele Khevenhüller va fi numit contele Paul Eszterházy, șef de secție în ministerul de externe; în locul lui Berchtold, ambasador la Petersburg, va fi numit principele Thurn, iar în locul contelui Forgách, care va merge în aceeași calitate la München, ambasador la Belgrad, va fi numit contele Tiberius Szapáry.

Sedința camerei. Atmosfera de plictiseală nu s'a risicit nici azi din incinta camerei și discuția asupra indemnității e nămolită de a binele în sporovăiala celor mai obscuri oratori parlamentari ai Europei. A vorbit azi un deputat justițiar și unul guvernamental, după care falnosul *Polányi* s'a hărțuit cu ministrul de finanțe, cu Lukács. Atât incinta cât și galeriile au fost goale și a di pârât orice animație și de pe culoare.

Ce e educația patriotică în Ungaria?

Vestita lege alui Apponyi a preconizat, între altele și principiul, că educația, în toate școlile țării, trebuie să fie mai înainte de orice: patriotică. Condiția aceasta e cu mult mai însemnată decât aceea a cunoașterii limbii maghare. Ce se înțelege sub educație și instrucție patriotică?, cu explicarea exactă a acestui lucru a rămas dator țării nu numai faimosul exministru, ci și cei cari au rămas ca să ducă la îndeplinire opera începută de el.

În decursul timpului ni-a fost dat apoi să aflăm totuși câteva și despre mult trămbțata educație patriotică. Un pedagog ungar cu numele Benedek Elek, vestit prin cantitatea operelor lui, ni-a dat la 1908 între altele multe lucruri pe cari i le-a plătit bine ministerul de instrucție din fondurile statului, și o »Istorie a națiunii ungare pentru cl. V. și VI a școlilor elementare«, scrisă din încredințarea înaltului ministeriu reg. unguresc de culte și instrucțiunea (!) publică Budapest. Ára 1 korona«. Această carte a fost scrisă de autor ungurește, apoi a fost tradusă în românește, nemțește și

sârbește și scoasă în ediții bilingve (ungurește-românește, ungurește-nemțește etc).

Mai târziu ajungând probabil, dl Benedek Elek, fost redactor al revistei »Néstanitók Lapja«, în mari încurcături bănești și având trebuință de o nouă sumă de bani; s'a oferit ministrului de culte să mai scrie o carte de conținut istoric pentru școlile primare. Și ministrului se pare a i-s'a făcut milă de dl Benedek și i-a mai dat, deodată cu o nouă însărcinare, și o respectabilă sumă de bani din vistieria țării. Primită odată banii trebuia făcută și cartea, dar cum dl Benedek credea că țării și culturii îi ajunge și cu câte a spus în »Istoria națiunii ungare«, pentru banii primiți a reeditat o parte însemnată a acestei cărți i-a mai adăugat câteva pagini mai nouă și a dat o carte cu numele »Cetiri istorice, din înredința ea înaltului ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiunea (!) publică, scrise de Elek Benedek (!) 1909«. În chipul acesta dl Elek a încasat frumușel două onorarii grase și a scris o carte și jumătate, din cari a făcut două, pe cari apoi ministrul, în dorul lui de a împărtași tuturor ce ățenilor țării o educație patriotică veritabilă, le a edat în mai multe ediții bilingve și le a răspândit în țara întreagă. »Cetirile istorice« au fost puse apoi în mod gratuit la dispoziția tuturor consistoriilor într'un număr mare de exemplare, pentru ca să fie răspândite prin școli.

Importanța acestor cărți nu se rezumă numai în aceea, că ele au sporit numărul cărților de școală cu două și că au sărăcit vistieria țării de giaba în favorul pungii d-lui Elek, mai vătos în aceea, că ele ne spun clar ce se înțelege acolo, în ministerul de instrucție din Budapesta, sub educația patriotică? Cine cetiște aceste cărți se lămu rește pe deplin asupra educației patriotice, pe care sânt chemate să o propage școlile noastre. Din aceste două cărți se degajază mai înainte de toate în modul cel mai evident, un spirit antidinastic foarte primejdios pentru educația cetățenească a copiilor noștri. Nici când nu s'a vorbit într'o carte de școală

locului... remonstrație... experți... Ce ști d'ta?... Ștampăle...

Țăranul. (Plângător.) Măcar de ștampăle să mai slobozi.. că mă prăpădesc de tot..

Dr. Tr. H. (Se ridică de pe scaun) Am isprăvit!

Țăranul. (Pe gânduri.) Cum, trei sute douăzeci? Nu mi-alsă de loc..

Dr. Tr. H. (Categoric.) Am isprăvit!

Țăranul. (luminat de o nădejde face un pas înainte. În ton potolit și puțin familiar.) Am vorbit și cu mama dumnilă.. leica Saveta.. O cunosoc.. ne cunoaștem tare bine de când era crșmă-easă la șip tu' sasului..

Dr. Tr. H. (Enervat) leși afară!

Țăranul. (Spăriat. I-a ro-it obrazul. Ii tremură buzul-) Domnule.. nu mă lua așa.. om bătrîn.. să ne înjel-gem.

Dr. Tr. H. (Amenințător.) Nici o vorbă! Am isprăvit! Ț'am spus odată.. Am isprăvit! (Deschide ușa și-i pune mâna pe umăr)

Țăranul. (Cu amărăciune) Nu lași domnule? Nu lași? (Ridică glasul.) N'ai și dumneata?..

Dr. Tr. H. (Ii smâncește de pieptar pe țăran. Ii cad ochelarii) Cum? Ce te adică? Iacă imper-tinenu!, la mine în casă. (Răcnind.) leși afară!

Țăranul. (Se trage întunecat la o parte în dreptul ușii își infundă pârăria pe ochi. Înghet și sarcastic.) De când erai mic, tot al dracului ai fost.. Nu te repezi!.. că plec.. Am tot auzit, că de când s'au tăiat pădurile, s'au tras hoții la oraș.. Nu te repezi.. căne!.. (Pleacă înfuriat. Din curte i-s'aude glasul cum strigă): »Să nu-l puie dracu să vie!.. Să nu-l puie dracu...«

Dr. T. H. (Galben de mânie își adună ochelarii, răsuflă adânc, scoate batista și-i șterge. Se uită împrejur) Tâharul.. Lasă, că te joc eu.. Veto! Veto!

Servitoarea. (Apare tremurând în prag). Mă rog... mă rog..

Dr. T. H. (Aprins) Ce te rogi? Deschide fe-reastră, tu sărăcie, să iese supărăciunea!.. (Pleacă).

Servitoarea. (Deschide geamul către stradă. Intoarce capul. Vede ca a plecat stăpânul. Se așează pe pârcanul ferestrei, urmânduși mai departe conversația cu pletina din uliță). La tunari îi mai lasă și cu câte doi.. da la ștreliți tot trei ani îi ține.. (Seară. Povestea se întinde..)

II.

(După o săptămână în același orașel. Banchet la adunarea unui societăți culturale. Masă mare. Toate »notabilitățile« în frunte protopopul mulțumit, că a ioasat frumos pen ru »Majestatea Sa cezaro-apostolică«, zîmbește cu grație solgăbirăului ungar. Larmă. Din colț strigă e: S'auzim! Unii bat cu cuțitele în pahare. Un cheinăr a vărsat trei pahare de bere. Răsună o înjurătură ungurească S'auzim!)

Dr. Traian Hurmuzău. (În picioare, cu ochelarii în mână dreaptă. Zîmbește satisfăcut, urmând firul unui toast) .. Dar eu, eu, domnilor și fraților.. eu sânt de părerea, că pentru literatura și cultura popo-ului român.. (Strigăte: Așa-i! Așa-i!) până la cea din urmă picătură. (Chiote: »Așa-i!«) noi toți, dela vlădică până la opincă.. (Un popă bătrîn: Brava.. brava.. vivat!) ..câci poporul este talpa țării, iar noi inteligența, vorba poetului Coșbuc: unde i unul nu-i putere.. (Un

tînăr candidat de avocat zîmbind pentru sine: »Eminescu!..«) la nevoi și la durere.. unde-s doi puterea crește.. (Mai mulți în cor: »Ș: dușmanu' nu sporește..« Protopopul zîmbește afirmativ solgăbirăului: »Tare bine vorbește...«) ..câci aceasta este caracteristicul nostru!.. Să trăiască deci poporul domnilor și fraților.. (Strașnice aclamări: »Să trăiască!.. Vivat!.. Să trăiască!..« Oratorul închină și golește paharul. Cei din jur îi strîng mâna. Lăutarii au început romanța: »Nu mă abandona«. Miroso de tutun. Larmă. Cheful se apropie)

III.

...a vorbit apoi fruntașul nostru iubit, domnul Dr. Traian Hurmuzău închinând pentru popor. Toastul harnicului luptător, în care a vestit necesitatea apropierei de țărani și solidarizarea cu acești lucrători ai ogoarelor a stârnit o furtună de aplauze. Dr. Traian Hurmuzău a fost viu felicitat. Vrednicul naționalist a donat 100 coroane pe seama »Asociațiunii«. Fapta se laudă dela sine. Deie bunul Dumnezeu etc... (Fragment din raportul publicat în »Telegraful Român«).

IV.

(Peste patru săptămâni. Căsuța lui Ilie Oarță din Mărgineni. Seară. Țăranul cu nevasta și cu trei copii dela doisprezece ani în jos stau la vatră în tindă. Unui în leagăn. Un băiețandru de doisprezece ani ține în mână o scrisoare. Sufală în toc. Flacăra pălpăie. În căldărușa de pe pirostii e apă de mămăligă. Țiue un greer).

Țăranul. (Cu glas dârș). Cum vine? Mai zi odată mă Gheorghită!

Într'un mod mai nerușinat și mai lipsit de obiectivitate și seninătate, decât în cartea de istorie alui Benedek. Cu greu se va găsi o alta care să cuprindă atâta patimă, atâta venin, atâta nerușinare, atâtea minciuni și atâtea lucruri demoralizatoare ca această carte incalificabilă a antidinasticului rentier al visteriei statului. Și cu greu se va găsi în literatura didactică universală o carte mai plină de bombasticisme și «patriotism» exaltat, ca aceasta.

Iată de curiozitate câteva specimene din această carte care e introdusă și în unele școli românești. Limba românească a acestei cărți bilingve e îngrozitoare. Te miră ce catehet șters sau slujbaş de pe la vr'un ministru o fi tradus o. Iată d. e. ce fraze e sililit să rumege elevul de cl. a V. a unei școli confesionale românești.

»Și orbul a putut vedea, că regele Leopold a legat pace în paguba națiunii ungare. Era deja vremea sosită, ca să se unească toată națiunea și să răsune în largul țării alarmul: Nu atinge pe unguri!« (pag. 115). »Era evident că guvernul vienez avea un gând cu mult mai mare, decât alungarea Turcilor: dejosirea Ungariei la provincie austriacă« (117). »N'a reușit conjurația, ce de altcum nici nu se poate trăiește firea ungurului, dar guvernului vienez din contră s'a dat prilej ca să sugrume libertatea națiunii« (117). »Când văzu guvernul vienez, că bărbății atât clerici, cât și mireni cu același zel se silesc întru apărarea constituțiunii, a început a ațîța cu uneltiri răutăcioase ura confesională« (117). »Leopold ce-i drept, s'a deobligat că va ținea în cinste constituția țării, dar zău, n'a cinstit-o. Despotic și fără parlament a aruncat în 1699 darea și pe nobili« (121). La pag. 153 începe capitoul »Ațîțări fără suflet« care începe astfel: »Abia se apucă de lucru primul ministru (1848), au și pornit a se învălmăși nori pe cerul unguresc.

Dinapoia regelui bătrân și fără inimă a început a lucra Viena cu »mâna tainică«, ca să răstoarne totul, ce au plâsmuit atâtea

Băiatul. (Citește silabizând)... Care sănătate să vă deie Dumnezeu și dumneavoastră... (Toți se înduioșază. Țăranul înghite sec. Nevasta oftează și-și șterge ochii cu i: »Săracu Ion!«)... pe aici prin Bosnia o dat ger mare și dacă ați vândut boii ce să mai fac acasă... Este un filăr la a șasălea companie, sas din Hundruvechiu, zice că să ne ducem la America. Să-mi scrieți cui iați vândut să știu și eu pe ce mână au ajuns... mai stau aici în pita împăratului unsprezece luni și douăzeci și una de zile.. Al dumneavoastră ficior cu credință Ion... da de oi scăpa am să-l învăț io...

(Băiatul s'a oprit cu cetitul. A isprăvit. Toți tac. Țăranul și-a așezat bărbia între palme și se uită prost în foc. Nevasta plânge înfundat. Băiatul cu scrisoarea se uită gânditor. Cei mici tac și ei)

Cel de șase ani. (După o pauză) Așa-i că nu-i de cioară mamă?... Așa-i că-i de buhă cuibu?... De buhă... (Nu-i răspunde nimeni)

minți și suflete mari. S'a început ațâțarea Ungurilor nemaghiari peste întreaga țară. Pe poporul ademenit l-a făcut să creadă, că Vienei are ași mulțami libertatea și nu nobilimei ungurești. Că nobilimea numai de silă a eliberat pe popor din iobăgie. Ațâțarea și-a avut rodul... Guvernul unguresc a probat cu pace și cu cinste, dar nu i-a reușit«.

Mai departe: »tinerelul împărat a nădăduț o biruință ieftină... În Ardeal Românii ademeniți omorau pe cetățenii fără scut, aprindeau și jăfuiu orașele și satele« (157). »Vitejia, simțul de jertfă, bărbăția ungurescă a înfrânt din propria sa putere răscoalele Ungurilor de limbă nemaghiară, a umilit oștirea austriacă...« (157). »A învins despotismul. Țara deveni valea plângerilor... S'a născut compătimire față de națiune și ură față de apăsătorii ei. Insuș naționalitățile au urit domnia austriacă, care și pe dânsle le-a băgat în robie, chiar așa ca și pe Unguri. S'au înșelat groaznic. Constituțiunea din 48 a dat libertate tuturor cetățenilor patriei, domnia austriacă însă a despoiat de libertate și pe aceia, cari au luptat până la sfârșit împotriva Ungurilor alcătuitori de stat« (162).

Capitolul cu care se încheie această admirabilă carte cuprinde între altele și acestea: »Arpad a câștigat cu o mână de popor țara aceasta, care azi dă locuință și pâne la un popor de 20,000.000 de suflete. În istoria universală este cazul, când o mână de popor a câștigat nenumărate teritorii și țări, dar caz ca al Ungurilor este unul, al lor, cari nu numai au câștigat, ci au și ținut mai mult, decât o mie de ani acest pământ cucerit.

Faptul acesta de minune își are tâlcul în caracterul *seminției ungurești*. Seminția ungurescă a adus cu sine din patria străveche indulgență față de alte seminții și religii, sinceritate populară, mărinimozitatea, cinstea trăsurilor alese ale altor popoare și astfel nu i mirare, că cei mai aleși ai stănilor, ce s'au pripășit pe pământul acesta în decursul celor o mie de ani, deveniră Unguri cu trup și suflet... Despre minunata putere fermecătoare a sufletului unguresc mărturisește și împrejurarea, că între figurile mari ale istoriei națiunii ungurești e un rând întreg de bărbați cari, după obârșie au fost străini, dar deveniră Unguri din tot sufletul și din toată inima și au câștigat marire numelui unguresc. Bărbații aceștia s'au crescut cu toți la sânul culturii și spiritului unguresc, cu puterea culturii ungurești și-au câștigat numele, cinstea și averea și ca Unguri le-a trecut numele și vestea peste granițele țării. Oștirea întreagă de diplomați, căpitani, învâțați, poeți și artiști dovedesc puterea sufletului unguresc, ce cucerește vecinic. Hunyadi-i, Zrinyi-i sânt tot așa de patrioți ca și Rákoczy-i și Bethleni-i deși cei de mai înainte fuseseră de obârșie străină».

Am putea înmuți până la absurd speci-menele acestea; am putea reproduce ambele cărți ale dlui Benedek dacă n'am fi

convinși că și prin aceste puține citate am reușit să arătăm: ce se înțelege sub educația patriotică astăzi în țara noastră. Pentru ori cine, credem, e absolut evident că *educația patriotică e sinonimă cu antidinasticismul și cu desnaționalizarea nemaghiarilor*. Mijloacele cari duc la această educație sânt: ura cea mai turbată împotriva Vienei și a Habsburgilor, renegarea și apoteozarea până la ridicol a »seminției ungurești«.

Încă un amănunt interesant. »*Oesterreichische Rundschau*« din Viena și-a arătat în numărul din Maiu a. c. disprețul față de elucubrațiile dlui Benedek din cartea »Cetiri istorice«, pe care a numit-o cu tot dreptul o »crimă contra dinastiei«. Urmarea a fost că ministrul de instrucție actual a revocat această carte, care s'a distribuit în țară numai din »nebăgare de seamă«.

Pe când putem aștepta și revocarea »Istoriei națiunii ungare«, domnule ministru? Sau țineți cu tot prețul ca educația să fie neapărat patriotică?!

Scrisori din București.

Un partid țărănesc. — Informatorii străinătății. — Impământenirile. — Muzeul pedagogic. — Concertele d'nei Lucia Cosma. — Mișcarea Albanzilor.

București, 4 Decembrie.

O nouă mișcare politică a început să preocupă în timpul din urmă spiritele, mai ales în Oltenia, unde, în 1907 nemulțumirile clasei țărănești au izbucnit cu mai multă vehemență. Ideia înființării unui partid al țărănilor a prins aici mai mult decât oriunde. Lucru de altfel foarte firesc având în vedere spiritul de independență, mult mai pronunțat, al locuitorilor din ținuturile oltene, unde tradiția are și astăzi o influență destul de mare, unde se pomeniște cu multă evlavie și însuflețire numele unui Tudor Vladimirescu.

În fruntea mișcării stau câțiva intelectuali și proprietari olteni, cari au și alcătuit un program de muncă, program, pe care nu l'au publicat încă, dar despre care ei asigură cumcă executat fiind cu sinceritate, ar putea ridica pătura poporului mult mai repede, atât pe terenul economic, cât și cultural. Într'un interview, pe care dl Pavel Udrea, șeful noului partid țărănesc, l'a acordat unui ziarist, se arată că acest partid »este menit să revindică drepturile tuturor cetățenilor, indiferent de clasă«. Cam ce partid țărănesc poate fi acesta, deocamdată nu ne putem explica. În orice caz, în același interview, dl Udrea declară că prima cerere a noului partid este: modificarea actualelor învoeli agricole, în sensul ca proori țării și arândășii să fie obligați a da în dijmă țărănilor cel puțin trel părți din patru. Atunci țărăni vor avea pământul de care au nevoie spre a putea trai omenește. Aceasta s'ar putea face, reziliindu se contractele existente, pentru a se face noul arândăș, cu prețuri convenabile. E timpul să câștige mai puțin arândășii și proprietarii, spre a putea să trăiască și țărănimia.

Ideia, dacă nu cumva conducătorii mișcării cari luptă »pentru revindicarea drepturilor tuturor cetățenilor« nu urmăresc nici un scop personal, e cât se poate de frumoasă, deși nu este o necesitate înființarea numelui partid, atât timp cât există un partid naționalist democrat, al cărui program prevede pentru pătura de jos tot ce omenește ar fi posibil de realizat, care s'a format tocmai în urma tristelor evenimente dela 1907, a cărui menire este delăturarea cauzelor cari au produs acele mișcări sociale. Și când

Albert Dobó,
giuvargiu, Kolozsvár, **Mátyás király-tér 15.**
(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și sortând din nou magazinul de ciasornice și gluvaricale
al lui ► **Husznik János** ◀ il continui eu.
Mare deposit de ciasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc după comandă medicală.

acest partid are în vedere în primul rând ridicarea și luminaarea clasei țărănești, exploatate până acum de toți veneții, acei cari au fragere de inimă pentru popor n'aveau decât să se aia-ture la mișcarea condusă de domniul Iorga și Cuza. Ar fi fost poate mult mai rodnică activitatea lor.

Știrile tendențioase publicate într-o revistă financiară din Germania cu privire la starea finanțelor României, a adus din nou în discuție atitudinea »informatorilor străinătăței» față de țară și poporul românesc. Corespondentul revistei germane, recrutat din cine știe ce fabrică de gazetari cu piștrul — cari știu să se revolte când li se dau pe față infamii, cari fac pe patrioți când este vorba de câștig — afirmă că starea finanțelor României este atât de nesigură, încât statul român nu mai poate face nici un împrumut în străinătate. Evident, informatorul n'a urmărit alt scop, decât, inducând în eroare buna credință a direcției acelei reviste, să calomnieze țara, care-l dă adăpost.

Cap'italiștii străini cunosc mult mai bine progresele economice ale României, ca să poată să dea crezământ tuturor notițelor tendențioase. Este totuși revoltător faptul că străinul pripășiți pe aici, cari grație spiritului lor practic și lipsei de scrupule, ajung așa de repede la situații frumuse, atunci când nu le succed anumite combinații, caută să și răsbune prin mijloace atât de joșnice. În Ungaria se pedepsește chiar strigătul îndreptățit al celor cari cer să se respecte legile existente. În România ar trebui să se înființeze o lege, pentru a pune la locul lor pe toți cari de aici chiar, calomniează țara în străinătate. Ar fi mijlocul cel mai potrivit.

Hm. Și uite. Urmăresc desbaterile din Camera și Senat. Sânt la ordinea zilei recunoașterile și împământările. Sânt zeci și sute de strelni, cari cer cetățenie românească, cer să fie recunoscuți de Corpurile legiuitoare drept Români. Cu o liberalitate, care își inspiră îngrijorare se votează toți acești dușmani ai țării și ai neamului nostru. Pentru fiecare se găsește cineva, care să pună o vorbă bună. Despre fiecare lăpădătură a Galiției iudovite se găsește cineva care să afirme fără să se cutremure, că și-a câștigat merite pentru țară.

Și-i vezi alergând, intervenind, stăruind și împărțind promisiuni. Și, din mila voturilor aleșilor naționali pătrund tot mai mulți în cetățuia românească, față de care n'au nici un respect, care pentru ei nu este decât protejitul pământ al făgăduinței unde autohtonii n'au nici dreptul de a se apăra în contra acestei invazii barbare.

Odată ajunși cetățeni, când nu li-se mai poate aplica legea expulzării, știu ei ce vor face. Acum își încearcă și falimosul Poru norocul. Cine știe. Cu tot apelul adresat acum un an de societatea scriitorilor români, mila aleșilor naționali este mare. Și lumea intelectualilor români se va înmulți cu unul. Dar țara, dar poporul acesta românesc poate să susțină întreg acest șirag de lăcuste?

Albanezii din România au început să se agite din nou. Știrile sosite din Turcia relative la soarta fraților lor sânt tot mai alarmante. Manifestul studenților albanezi din Paris către popoarele civilizate ale Europei a avut un puternic răsunet între Albanezii din țară. Acest manifest conține protestul în contra dispozițiilor arbitrare luate cu privire la zăriștii albanezi, cari sânt încărcați cu procese de presă, cu condamnări și loviți cu exilul.

Contra suprimării ziarelor albaneze.

Contra opririi ziarelor albaneze din străinătate de a intra în Albania.

Contra închiderii tipografiilor albaneze din Salonik, Monastir și Corcea.

Contra închiderii pușinelor școli primare și școlilor normale din E-bassan, cari erau întreținute

prin ofrandele fiilor Albaniei din țară și din străinătate.

Contra excluderii limbii albane din școlile oficiale ale Albaniei.

Contra închiderii cluburilor culturale legal constituite.

Contra silnicilor ce sufer locuitorii pașnici.

Contra tendinței guvernului de a discredita alfabetul național albanez, adoptat solemn de popor în congresul de acum doi ani din Monastir.

Albanezii din București vor redacta într-o apropiată întrunire un manifest, prin care vor protesta în contra aceluiași dispoziții, voind să determine în străinătate un curent favorabil fraților lor din Imperiul otoman.

Ziarele publică articole elogioase despre succesul obținut de dna Lucia Cosma în turneul artistic, pe care l'a întreprins prin țară. Miercuri artista noastră va da un concert la Galați. Ziarele locale salută cu mult entuziasm acest eveniment artistic. Iată în ce termeni anunță unul dintre aceste ziare concertul dnei Cosma: Sunt rândurile de aprecieri bine-meritate, cari dacă pe artistă o măgulesc, nu pot decât să ne umple suftetele de mândrie că dna Lucia Cosma este a Ardealului nostru:

»Distinsa cântăreață va executa în sala teatrului Papadopol un program bogat, în care găsim bucățile cele mai selecte în maeștrii Thomas, Tosti, Grieg, Brediceanu, Dma, Schuman, Brahms, Schubert, Straus Del'Acqua, etc.

Doamna Lucia Cosma și-a câștigat o faimă universală prin frumoasa sa voce și înalta școală ce posedă de a cânta.

Distinsa cântăreață a avut deosebita onoare de a cânta în fața Curții noastre regale și princiere într'un concert în sala Ateneului din București, când a fost viu felicitată.

Programul acestui concert e compus din capod'opere a celebrilor compozitori afară de aceasta dna Cosma ne aduce cu sine din frumusețea și dulcea muzicii noastre naționale de peste munți.

Casa școlilor a înființat un interesant muzeu pedagogic a cărui inaugurare a avut loc ieri. A fost o serbare culturală din cele mai frumoase, la care a luat parte și ministrul Instrucțiunii publice dl Spiru Haret, apoi un mare număr de oameni de litere în frunte cu G. Coșbuc, Dr. Istrati, P. Poni, I. Bisanu, G. Bogdan-Dulcă etc.

D. Haret a arătat însemnătatea noului muzeu pentru cultura viitorilor dascăli, stăruind asupra ideii de a se vedea asemenea instituțiuni încă mai multe centre ale țării. Meritul organizării acestui instructiv muzeu este al dlui M. Popescu, directorul Casei Școlilor. *Coresp.*

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Până acum au avut loc mai mare parte alegeri în orașele mai mari, unde conservatorii au aderenți mai mulți, fiindcă apără interesele marilor industriași. De aceea până acum conservatorii au putut să obțină mai multe mandate decât liberalii. De-acum încolo situația se va schimba, pentru că în cercurile din provincie majoritatea e aproape pretutindeni liberală.

Partidul liberal e foarte mulțumit cu rezultatul de până acum al alegerilor și speră să aibă, ca rezultat final, chiar singur o majoritate de vre-o 30 voturi asupra partidului conservator. Impresia generală e însă, că nici alegerile de acum nu vor schimba în mare măsură proporția de forțe a partidelor.

Până Duminică noaptea au fost cunoscute rezultatele din 210 cercuri. Au fost aleși 76 liberali, 107 conservatori, 11 socialiști, 16 naționaliști. Conservatorii au câștigat până acum 10 mandate, liberalii 5.

Londra, 6 Decembrie. Rezultatul alegerilor de până acum e următorul: au fost aleși

87 liberali,
115 conservatori,
14 socialiști,
16 naționaliști.

Londra, 6 Decembrie. Ministrul-președinte Asquith a ținut ieri la Corley un discurs în care a făcut declarații de foarte mare importanță.

»Programul partidului liberal nu e numai casarea dreptului de veto al camerei Lorzilor, a zis Asquith — ci casarea dreptului de veto al Coroanei. După realizarea acestui program va urma desființarea dreptului electoral plural, pentru a deschide astfel o nouă epocă, în care parlamentul să fie într'adevăr reprezentanța poporului.

Discursul acesta a făcut adâncă impresie în întreagă lumea politică.

O încercare de terorizare neizbutită.

Arad, 6 Decembrie.

Cetitorul nostru află mai jos două documente, pe cari ni-le salvează »Gazeta Transilvaniei«, ca contribuții într'adevăr de preț pentru înțelegerea perfectă a stărilor ce stăpănesc viața noastră publică de azi, împotriva cărora ziarul nostru s'a ridicat în vremea din urmă cu tot curajul convingerilor sale. Am spus-o și într'un articol al nostru precedent că iese prea firesc să vedem ridicându-se o reacție împotriva ideilor nouă desfășurate de noi, menite să refacă caracterul întreg al luptelor noastre, atât de infructuoase până aci în rezultate. Ne așteptam în tot cazul la o primire nu prea simpatcă a crezurilor nouă, la cei ce erau mai mult ori mai puțin identificați și solidarizați, și încâtva chiar cu răspunderea acestor stări. De aceea nu ne mirăm deloc de solidarizarea celor interesați împotriva noastră, și de atacurile lor mereu mai înțepite, mai desperate și mai personale, ce ne vin din toate părțile.

Citiți numai rezoluțiile de mai jos, votate mă rog contra »Tribunei«. Ele dacă dovedesc cerbicia energiei vitale a sistemului atacat, vor spune desigur mai elocuent decât toate articolele noastre, cât de arzătoare era necesitatea de a te ridica odată cu tot curajul împotriva minciunii și a frazelor goale cari s'au înstăpânit la noi, ofilind energia națională și învăluind luptele noastre de o atmosferă de reciprocă îngăduință și de vinovată indulgență.

Priviți curajul inscenatorilor acestor rezoluții! Ce este el decât încercarea cea mai îndrăzneată de a teroriza presa, de a în-

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Kétő
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

buși opiniile și părerile când ele ating ambițiile noastre personale, pe cari li au pus de mult deasupra preocupărilor obștești și pentru cari n'am fi în stare să desfășurăm nici a zecea parte a energiei pusă în mișcare, când este vorba de sacrosanctele noastre persoane, cari au privilegiul de a fi idolizate pentru orice nimic și scutite de orice critică.

Ce a provocat demonstrația, mai bine zis puciul pus la cale de câțiva oameni interesați împotriva noastră?

Cetitorii noștri știu, că la alegerile congregaționale din Arad, partidul nostru a ieșit decimat, bătut mai rușinos ca nici odată. Nu insistăm de loc acum asupra punctului în discuție, dacă a fost ori nu o vină și în noi, în organizația noastră, pe care o căm cunoaștem pretutindeni cam de aceeași. »Tribuna« a afirmat că da, vina a fost și în noi, poate chiar în parte covârșitoare în noi, organizatorii din centru, cari nu și-au făcut datoria. Pentru atâta lucru, căci n'am numit nici persoane, președintele domnul Dr. Ștefan C. Pop, și vicepreședintele dl Vasile Goldiș, au crezut că au dreptul de a se constitui ofensat și a organiza demonstrații împotriva »Tribunei«, supunând unui vot convingerile și principiile reprezentate de ea. Nu-i așa, că-i interesant. Direcția nouă, inaugurată de cei mai distinși reprezentanți ai generației noastre tinere, pusă la votul amicului nostru Iercoșan din Pâncota. Dacă așa își închipuie aceasta dl Vasile Goldiș, un om cu oarecari pretenții justificate de aristocrație intelectuală, ce să mai zicem de tovarășii d-sale? Dacă d-sa ne dă dovada aceasta frumoasă a toleranței față de opiniile altora — și încă fiind actele d-sale în discuție, — cine nu și dă seamă până unde a ajuns cultul exagerat al persoanelor, care substituie azi altarul adevărat al credințelor? Și nu era oare timpul suprem a intenta odată procesul munciunii convenționale, căciia îi este robită întreaga noastră viață publică?

Nu vom analiza rezoluțiile dlui Goldiș, fiindcă sânt prea neatențiate și nu vom rectifica nici decursul demonstrației, publicat în Gazetă, pentru că nu-i putem atribui o importanță pe care nu o are. Vom aminti numai modul cum a fost organizată și montată adunarea împotriva unui ziar național, pe care nu l'a excepționat dl Goldiș câtă vreme îi figura numele în fruntea articolelor sale de fond; nu vom stăruii nici asupra faptului, că rezoluțiile dlui Goldiș au întrunit numai 29 de voturi contra 18, pentru că putea să întrunească chiar o mie de voturi, ele tot atâta importanță aveau. Convingeri și principii nu se pot pune la vot. Nu recunoaștem alt vot asupra noastră decât cel al conștiinței, din care ne pornesc convingerile, și al cetitorilor, chemați să le aprecieze. Ziarul acesta, am afirmat-o de nenumărate ori și o afirmăm și acum, este un ziar independent, și cum a zis vrednicul bărbat care stă în fruntea lui, dl Nicolae Oncu: *este al neamului întreg*. Da, al neamului întreg și al cauzei lui mari, pe care o susține cu credință neclintită și cu un prestigiu, care o absolvă de a se apăra

împotriva »rezoluțiilor«, patimilor mărunte și a ambițiilor nejustificate. Ce voți d-ilor? Credeți zău, că ori care dintre d-voastră ați putea oferi o mai bună garanție morală, pe care vedem că o puneți în discuție, decât cea pe care o oferă personalitatea integră a fruntașului Nicolae Oncu, care prezidează instituția asta? De ce atitudine echivocă a ziarului ne vorbiți? Precizați, d-ilor! Redacția noastră este alcătuită din o grupare de scriitori de dincoaci și de dincolo, a căror convingeri credeți să le reglementați cu comitetele d-voastră? Nu vedeți, că supărările d-voastră vă împing la acte absurde?

Deocamdată atât. Vă reproducem mai jos rezoluțiile, ca să vedeți câtă însemnătate punem și noi pe faptul să fiți judecați după propriile d-voastre acte. Areopagul înaintea căreia se aduc, fiți siguri că nu e adunarea d-voastră dela »Vaș« ca să nu știe de ce ieste aici vorba, și să nu înțeleagă rostul foarte lăudabil al motivelor din cari pornesc patrioticele d-voastre îngrjorări. Și nu ne îndoiim în judecata lui. Oamenii, cu scaun la cap, ne vor judeca după faptele noastre, și nu după cuvintele d-voastră. Și vor judeca, după merit o faptă ca asta, ca pentru o nevinovată critică, să zicem chiar de ar fi justă, să veniți să stigmatizați ziarul care a adus atâtea servicii cauzei naționale, pe al cărui rost însă să vede că nu știți nici înțelege nici apleia. N'am făcut aceste declarații a doua zi după conferința din Arad, pentru a lăsa răgaz celor cari au convocat-o să și dea seama de lipsa de seriozitate care a dominat întreaga acțiune.

Dar, tu l'as voutu, Georges Dandin...

«Rezoluția».

«Iată rezoluția publicată de »Gazeta Transilvaniei«:

«Considerând, că comitetul central comitatens al Aradului este de un timp mai îndelung stăjenit în activitatea sa prin tinuta ostilă a »Tribunei« față de acest comitet și prin echivocitatea acestui ziar;

considerând, că ziarul »Tribuna« se girează a fi organ de publicitate, care susține lupta politică a partidului național român din patrie, dar tot atunci este subiras dela ingerință, control și disciplină acestui partid și este dirijat de factori necontrolabili, necunoscuți obștei românești și astfel irresponsabili față de partidul național român;

considerând, că această regretabilă situație în ale raportului dintre comitetul central comitatens al partidului național român și dintre ziarul »Tribuna« produce mer-u neînțelegeri și grave perturbări în mersul afacerilor partidului național român din acest comitat, mai ales prin faptul, că înaintea mulor aderenți neorientați ai partidului, ostilitățile și echivocitățile acestui ziar primesc importanța înscuzărilor și directivelor unui organ incontestabil național;

considerând, că între astfel de împrejurări nime nu poate garanta succesul dorit în conducerea acestui partid în comitatul Aradului, până ce responsabilă conducere va avea în coastă critica preocupată și tinuta echivocă a ziarului local, înstăpănit de-o conducere ocultă, care să sustrage pe sine dinaintea responsabilității și disciplinei de partid;

conferința membrilor partidului român din comitatul Aradului, exprimându și deplina sa încredere față de membrii din comitetul central — abziși și indeosebi față de abzișii conducători Dr. Ștefan C. Pop și Vasile Goldiș, și desaprobând cu toată energia tinuta preocupată și echivocitatea »Tribunei« față de comitetul central comitatens al partidului național român din co-

mitatul Aradului — ia cu regret la cunoștință abzicerea acestui comitet și deocamdată decide a nu alege alt comitet în locul celui abzis.

Iar în fața gravei crize provocată în sinul partidului național român din comitatul Aradului prin tinuta »Tribunei« din Arad,

conferința aderenților din comitat al acestui partid ia următoarea

Rezoluțiune:

Pentru clarificarea situației și pentru îndrumarea afacerilor partidului național român din comitatul Aradului spre mers normal,

conferința supune întreaga afacere deliberării și deciderii comitetului central electoral al partidului național român din patrie, cu deosebita rugare, că acesta să con-tate în publicitate, dacă ziarul »Tribuna« este ori — nu organ al partidului național român, pentru ca toți aderenții sinceri al partidului să și poată conforma în consecvență tinuta lor față cu ziarul de sub întăbare și pentru ca astfel să se poată restitui astoritatei îndispenzabilă fiecărui partid politic cu pretenții de seriozitate

Cum s'a convocat conferința?

Dacă numai a zecea parte din energia și oboseala cheltuită pentru convocarea și montarea adunării extraordinare s'ar fi cheltuit pentru organizarea luptei electorale, nici ziarul nostru și nici alții n'ar fi fost siliți să ajungă la concluzia că, în parte, înfringerea la alegerile comitatense se datorește inerției celor din centru. Adunarea aceasta extraordinară s'a convocat cu 12 zile înainte, prin scrisori recomandate, pe zi de țirg, pe orele 11 a. m. Adunarea pentru organizarea luptei electorale s'a convocat cu două zile înainte, pe zi de Sîmbătă, și pe orele 8 seara... după cină...

Și la adunarea de organizare a luptei electorale comitatense n'a venit aproape nice unul dintre actorii și stațiții adunării extraordinare: nici dl Dr. Aurel Grozda, nici dl Dr. Ioan Suciu, nici dl Vasile Goldiș, vicepreședintele partidului, și nici chiar simpaticul nostru neabonat dl I. Iercoșan, care la adunarea din urmă s'a simțit atât de fericit în rolul său de îndrumător sgomotos, în chestiuni cari pînă la această adunare atât de puțin l-au preocupat.

Conventiculele secrete organizate de dnii Dr. Ioan Suciu și Vasile Goldiș cu zile înainte pentru a asigura »succesul« adunării; stăruința cu care au fost... »lucrați« anumiți membri; graba extraordinară cu care au fost invitați la această adunare a »comitetului central comitatens« și oameni cari nu fac parte din comitet; libertatea ce le-a fost acordată acestor ne-membri de-a vota într'o chestiune care privia numai comitetul central, — ne dovedesc că aveam de-a face cu o manifestație inspirată de sentimente puțin laudabile.

Și chiar de aceea ne mirăm cum s'a putut preta dl Vasile Goldiș, la jocul ridicol inscenat de »marele organizator« Dr. Ioan Suciu, care după-ce doi ani de zile fără încetare a accentuat lipsa noastră de organizație, mîhnit pe dreptul că organizația reclamată de interesele noastre naționale se amină de pe o zi pe alta — a amenințat că-și va depune mandatul și, cînd nici la această amenințare nu s'a făcut nimic, s'a retras de pe terenul acțiunilor politice românești, fără a lua parte nici la conferințele comitetului comitatens, nici la adunările congregaționale, — ca apoi deodată să resară din nou de după culise pentru a reprobata atitudinea »echivocă« a ziarului nostru și a declara că este organizație!

«Rezoluția» publicată de »Gazeta Transilvaniei« (și redactată de dl V. Goldiș... perscană interesată în cauză) este un fals, care dovedește cu prisosință cu ce arme au încercat unii să suprine libertatea presei — cînd această presă nu vrea numai să laude și glorifice fără rezervă, ci-și împlinește adevărata chemare de-a împărți lauda și critica la locul și timpul potrivit.

Raportorul »Gaz. Tr.« (poate tot dl V. Goldiș) spune că »Vineri s'a ținut conferința membrilor partidului național din comitatul Aradului, convocată în urmă etc.»

Și spune mai departe că această »conferință a aderenților partidului național... ia următoarea rezoluțiune etc... — cecece nu este adevărat.

A fost convocat la conferință numai comitetul central comitatens (și dintre membrii lui numai cei mai... siguri!), cum dovedește invitarea iscălită de dl Dr. Șt. C. Pop.

Dar organizatorii manifestației de »protestare împotriva atitudinii echivoce a Tribunei« au adus cu sine și aderenți personali, ne-membri ai comitetului, cari au votat cum au cerut ceice i-au adus...

Pentru cumpărare

de

pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ

Weismayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi.

Nimic nu era mai ușor pentru ziarul nostru, decât să aducă la conferință o sută de «aderenți ai partidului» pentru a primi rezoluții contrare celor aduse. Jocul acesta urât însă nu ne place. Repetăm: Convingerile și principiile nu se pot pune la vot.

Poezia și viața.

De Marilina Bocu.

— Sfirșit. —

Trebue o îndrumare înțeleaptă, aceluia mic suflet atras de verdele mușchiului pădurei și a floricelelor sălbatece, de razele vesele ale unei dimineți, de susurul unui izvor și cântul unei păsărele, pentru ca din acel pur instinct copilăresc, să se trezească pe urmă acea subtilitate de reflecții cu toată valoarea lor de nuanțe și moșii ni, necesară simțului poetic.

Avem o noapte de insomnie, razele strălucitoare ale unui soare vesel, scaldând odăile noastre, cu acea fermecătoare ploaie aurie, ne schimbă dintr'odată, ridicându-ne și risipindu-ne ca prin farmec toată greutatea ce ne apasă, sub vraja aceluia înflăcărat extaz de lumină.

Surescitarea unei mâini momentane, slăbește subit, la aspectul unui braț încărcat cu flori, care ne mângăie întâmplător privirile. Ce ființă necăjită nu și-a uitat amărăciunile, sub cerurile zilelor de Maiu, cu toate splendorile ramurilor înflorite, în taina nopții lor cu lună, la auzul privighetorei. Trebuie negreșit pentru aceasta, cum am spus acel simț poetic cu toată subtilitatea sa de reflecții pentru ca răsăriturile și apusurile soarelui, infinitatea orizonturilor de asupra mării, pădurile, concertele luncilor și susururile izvoarelor să ne între în suflet cu toate nuanțele lor, cu toate emoțiunile ce trezesc acea limpezime și curățenie de linii și ritmi, ce nasc senzațiile infinitelor plăceri cu cari savurăm frumosul și cari ne îndreaptă și ne înalță, către cel mai bun, noi înși-ne.

E una din condițiile de fericire iubirea pentru frumos, condiție foarte la îndemână noastră, dacă ne atașăm cu o scrupuloasă pasiune pentru natură. Cultivând iubirea pentru natură, începem educația noastră sufletească întru dragostea pentru frumos, în general. Lângă o floare frumoasă, vom iubi o mobilă frumoasă, un resărit de soare ne va deștepta plăcerea unui peisaj frumos și credincios pictat: concertul păsărelelor din taina pădurilor virgine, ne va trezi gustul muzicii frumoase și dragostea unei muzici frumoase, va cadenta în sufletele noastre ritmurile măestre ale versurilor frumoase, cari ne alipesc pasiunii pentru cărți, în căutarea ideilor și frumoaselor verbe scrise, a sentimentelor, sensibilităților și simpatțiilor ce trezesc comparațiile și asemănările frumoase, clipe de înălțare sufletească, de visare de într'aripare poetică...

Frumusețea unui vers, unei cântări divine, ne produce un transport, o stare de visare, care ne face de multe ori să închidem ochii, în dorința de a nu rupe farmecul. În ei pare că am atras toată flacăra care îi arde, flacăra frumuseții care intrând în noi, ne ridică ca pe un fum, către necunoscuturi eterate... Acela care posedă, care e posedat de acest suflet, al „Frumosului” cuceritor și victorios, suflet care te înțelege și te înalță, te mișcă fără să suferi și te agită fără friguri, numai acela singur știe, ce lume de idei, îți deschide, ce sentimente trezește în tine. Sentimentele acestea năvălesc ca o furtună...

„Vreau să le talmăcesc”, spune poetul în clipa aceia și astfel se naște poezia, izvor necurat. „Vreau să le fixez” zice pictorul și pânza se animează, trăește, vorbește, imortalizează.

Și dacă muzica e suspinul sufletelor, cuvântul scris, verbul este asemenea un cântec interior care se exteriorizează, ne relevă ceia ce se tainuiește în frumusețea unui suspin, în fiecare suflet, în sufletul fie-cărui lucru...

Frumosul este unul și se găsește pretutindeni. Și artistul, omul care în artă, este adevărat, este el însuși complectant, el dăruiește „Frumosului”, acea secundă vie de subtilă înălțare sufletească, în care el se regăsește de două ori.

Dar ideile, cărțile, cuvintele frumoase, ce să faci cu ele? Zic unii, arătați ceva mai util, ce să se poată vedea și pipăi. Dar fericirea, de a simți sau a gândi totdeauna mai tare, mai deosebit, mai înalt, unde s'o lăsăm? Fericirea de a te face util, prin frumos, comunicând scânteia primită, de a te îndrepta încă din zorile vieții către partea frumoasă, mai dulce a destinului, în sfârșit ca să poți fi plin de acel belșug de bunătate și frumusețe sufletească, atunci când aproapele va veni să-ți ceară ajutorul moral, care valorează mai mult decât pâinea, argintul și aurul.

Sufletul cultivat prin iubirea frumosului și iradierele ce se resfrâng din simțământe și pornirea acestui suflet, aceasta e secretul poeziei vieții, care ne seamănă o bucurie în fiecare durere, o mângăiere și o nădejde în fiecare înfrângere.

Frumosul e necesar, frumosul e regenerativ, frumosul e conștiința precugetată a bunătății. Printr'un contrast ciudat, el ne leagă, rînd pe rînd lucrurilor urâte și mizeriei, armoniei și înfloririi; avem exemplu în viața de toate zilele, când trebuie să treci prin toate necazurile, să vii în atingere cu toate spectacolele nepotrivite și neplăcute ale existenței brute, ca să ajungi a săvârși ceva frumos, care mai apoi să te satisfacă și să te încante. Câtă bătaie de cap trebuie unei femei și câtă răbdare ingerească, să-și susție menajul și să-și crească copii, în împrejurări foarte grele, de multe ori cu mijloace insuficiente și cu obstacole cari în cele mai obicinuite cazuri, întrec puterile unei ființe slabe. Ei bine, vedem, adeseori rezultate uimitoare! Cum se explică? Prin ce magică tărnic? Căutați sufletul. Veți găsi o ființă sufletește deasupra celor comune. O creatură care muncind din zi până în noapte, vine în atingere cu cele mai mari mizerii, pentru a-și îngriji de copii, se roade de cele mai crude amărăciuni și neajunsuri și cu toate acestea veți găsi sdrențele copiilor cărpite și spalate, curtea măturată, odaia curățită și ordonată și într'un ochiuleț de geam sculptor de curat, câte-va vase cu flori, poate prețul unei bucăți de pâine.

Pentru-ce? Îți va răspunde simplu: o slăbiciune. Sublimă inutilitate! Acolo e secretul celor 7 copii ai mizeriei, ajunși mai târziu cei mai cinstiți stâlpi ai societății. Sufletul ales al mamei, sărace și simple, dar născute dela fire, avidă pentru curat, îngrijit, bun, pentru frumos în sfârșit. Iată poezia vieții!

Căci frumosul adevărat, nu se desparte de bun — se poate însă despărți de util. Un prozaic, găsește că e fericit cel ce se poate lipsi de ceia ce nu-i aduce nici o folosință reală.

Nu, nu se poate socoti drept pierdere tot ce nu-ți aduce un profit real și apropiat; risipa cliar, valorează de mii de ori, mai mult decât anumite economii. Să nu condamnăm în mod ușuratic risipa somptuoasă a bogăților amatori de artă și de lux, pentru că însuși bunul Dumnezeu ne dă o pildă strălucitoare, el care în fiecare seară, răspândește asupra noastră, sublima inutilitate a atâtor milioane de stele.

— „Iată mai mult de trei sute de denari pierduți!” murmurară niște utilitari posomorâți, văzând pe Maria din Magdala, sfărâmand pe fruntea și pe părul Mântuitorului, un vas scump de alabastru ce conținea un parfum foarte fin. Dar Isus le-a răspuns, cu vocea sa dulce: „De ce o îndurerăți? Ea a făcut-o pentru mine. Mi-a parfumat dinainte trupul pentru înmormântare!”

Ce dumnezeiască milă și câtă dragoste în cuvintele Mântuitorului, care a înțeles mai presus de ori-cine, toată imensa bunătate sufletească, ce se degaja din cea mai înaltă accepțiune a cuvântului frumos!

De ce să condamnăm risipa unui amator de artă, care se lipsește de multe ori de ceia ce în ochii unuia sau altuia, se cheamă practic și cu folos, pentru plăcerea nobilă de a-și îmbogăți spiritul și sufletul cu o artă nouă, o comoară de preț unic în felul său. Ce rezultate pipăite și strălucite poate da mania unui bogătaş de aceia cu suflet de artist, care și închid averile în obiecte de artă, pentru ca templul frumosului lor să-l pue la dispo-

ziția educației sufletești a marelui public. Și ce dobânde colosale au cules popoarele civilizate cari au avut din belșug, aceste soiuri de capitaliști-artiști, ce și-au depus averile în artă pentru ca ani după ani, să aducă puterea.

Au sădit idealismul unor suflete de artiști generoși, pentru ca prin educația sufletească a mamei, să aducă pâinea poporului.

Iubind, trebuie să și credem în frumos. Fără îndoială, când secole după secole se vor îngropa după noi, grele de lupte și de glorie, credința și dragostea pentru frumos, locul ce-va ocupa poezia în viața noastră de toate zilele, ne va face să înțelegem frumosul dintr'odată și fără a ezita să mergem înaintea lui ca și Italia, care n'a manifestat nici o surprindere, ascultând pe Gabriel D'Annunzio anunțând drept orice program electoral că el e deputatul „Frumosului”. E adevărat însă că Horățiu, Virgiliu, Dante și toată Renașterea erau acolo, pentru a veghia ca nici cea mai mică neînțelegere, să nu se strecore între artist și națiune, astfel că fără a spune un neadevăr, țărani din Abruzzi, cari trebuiau să susție candidatura lui D'Annunzio, fură asigurați că ceia ce el anunța ca program, cauza „frumosului” din care ei nu pricepeau tocmai mult, — era cauza lor, cea mai strălucitoare cauză italienească.

În Anglia, în Franța și chiar în America sânt societăți întemeiate pe baza culturii sufletești pentru frumos și ar fi bine ca să ne gândim și noi la înființarea unor astfel de societăți, cari ne-ar ridica deasupra multor întunecuri, de cari ne isbim în toate cliștiunile noastre culturale.

Căci posedăm avantajul de-a aparține unei rase tinere și bătrâne tot deodată. E fină și pe drum încă în toate materiile de artă, dar e bătrână prin forța durerilor, a rezistenței și a gloriilor. Să insistăm asupra darurilor acestora dela fire, cari au făcut pe Alexandri și spuie: că Românul s'a născut poet; să ne înălțăm sufletește, să fim persistenți și eroici ca trecutul, aventuriosi și rezoluți ca prezentul și calzi în promițătoare nădejdi, ca viitorul.

Dela „Societatea pentru fond de teatru român”.

Concurs.

Publicăm concurs la premiile și ajutoarele, în suma de 1000 (una mie) coroane, cari se vor acorda din venitele „Fondului Dr. Ioun Mihu”.

1. Pentru piese teatrale românești originale, potrivite scopului urmărit de societatea pentru fond de teatru român.

2. Pentru compoziții muzicale originale, cu motive românești și

3. Pentru colecțiuni de muzică populară românească.

Se admit la concurs: lucrări publicate în anii 1909, 1910 și 1911, precum și lucrări nedate încă publicității.

Autorii cari vor să participe la concurs își vor prezenta lucrările d-lor până la 31 Iunie 1911 comitetului societății pentru fond de teatru român, trimțându-le la adresă d-lui Dr. Iosif Blaga, profesor gimnazial în Brașov (Brassó).

Notă. Lucrările premiate sau ajutate din Fondul d-lui Dr. I. Mihu, rămân proprietatea autorilor, dar autorii sânt ființi să dea din lucrările lor publicate (înainte sau după premiere sau ajutoare) câte 20 de exemplare comitetului Societății.

Brașov, în 3 Decembrie n. 1910.

Pentru Comitetul Societății pentru fond de teatru român.

Virgil Onițiu,
vice-președinte.

Dr. Iosif Blaga,
secretar.

INFORMATIUNI.

ARAD, 6 Decembrie n. 1910.

Comune brave românești. Din *Chisineu* ni se telefonează: La alegerea pentru reprezentanța comunală, care a avut loc azi, a învins *lista românească* cu 110 voturi. Au fost aleși membri ordinari: Toader Memetea, Ioan M. metea, Petru Buhă, Ioan Morar, Simion Pinter și membri suplenți: Simion Bragia, Gheorghe Vidican, Petru Hențiu. Rezultatul acesta îmbucurător este a se datori frunțașului nostru Dr. Cornel Ardeleanu și bravei noastre țărâni, care a organizat ea lupta.

Din *Socodor* de asemenea se telefonează că și acolo a învins *lista românească*, împotriva listei oficiale prezintate de urgisitul notar Varga. Meritul și aci e al țărâni.

— **Turcul te bate, turcul te judecă.** Ni se scrie: La alegerea membrilor în congregație com. Timiș din cercul Murani, cum se știe a învins lista națională, cu o majoritate zdrobitoare. Faptul acesta i-a scos din sărite pe satrapii noștri. Lucrul cel mai ușor, pentru nemeșii noștri se înțelege — e răsunarea. Cu ce alta ar și putea? Că au apelat alegerea și că o vor nimici-o, pentru dânsii e un lucru bagatel de toate zilele. Zic, nu s'au îndestulat numai cu atâta — ci au început cu amenadele. Pe cine altul să găsim de amenat dacă nu pe »agitatorul« de »popă valah?«

În ziua alegerii un țăran frunțaș din comuna Murani, Traian Mihailovici se plânge, că pe dânsul nu-l primește să voteze. Numai decât părintele Miron Moldovenescu merge cu dânsul la președintele alegerii.

»Lam respins odată, numai are dreptul să voteze. Eu cunosc pe Trăiță Mihailovici, cum e luat în listă și pe Traian Mihailovici« fu răspunsul diui președinte Iuliu Țiriac.

Părintele Moldovenescu, insistă ca președintele să-i primească votul, că e greșit așa după cum e luat în listă, dar nu l-a primit să voteze pe respectivul.

Dnul președinte nu s'a mulțumit însă numai cu atâta. Pe ziua de 1 Decembrie a. c. a primit părintele Moldovenescu, o citație din partea protopreturii din Vinga, să se prezinte la oficiul sus amintit. Părintele se prezintă și găsește în oficiu pe subprețorile (fiind protopretorele în concediu), pe fostul președinte al alegerii Iuliu Țiriac, care îi citește un lung protocol făcut tot de dânsul, că părintele Moldovenescu a turburat liniștea și decursul alegerii, că l-a atacat și pe baza »inviolabilității« președintelui îi dă o amendă de 200 cor. zi două sute coroane.

Las în aprecierea publicului mare să se cugete puțin și să poată să zică, că aici într'adevăr se potrivește vechiul proverb »Turcul te judecă, Turcul te bate«.

E cinste să suferi pentru drepturile poporului!

Cor.

— **O nouă cantină școlară.** Ni se scrie: Comitetul parohial ort. rom. din Oravița-montană

a decis cu unanimitate înființarea unui fond pentru »Cantina școlară«, ce se va susține pe lângă școala noastră confesională cu nobilul scop de a se da prânz cald celor vr'o 30 școlari săraci, cari locuiesc prea departe de școală. Președintele dl. Dr. V. Cornean și întreg comitetul parohial din Oravița-montană sânt vrednici de toată lauda că lucru mai frumos nici că puteau face.

— **O grevă a pungășilor.** Un ziar englez aduce o știre menită să arunce o lumină foarte tristă asupra situației din Rusia și partea încorporată din Polonia. După acest ziar într'un oraș din Polonia au fost afișate mai multe placarde cu următorul conținut:

»Noi, pungășii asociați din Polonia, aducem la cunoștință publică, că ne lăsăm de meserie Poliția se muțumea până acum cu jumătate din prăzile noastre, dar după cât sântem informați are de gând să ridice la șaptezeci procente și cinci partea ce-i compete, astfel că dintr'o rublă furată, nouă ne-ar rămânea douăzeci și cinci de copeici miserabile. Rugăm poliția să absteină dela această hotărâre, altcum sântem siliți să lăsăm de ne meserie, căci altfel nu putem trăi cinstit.

Asociația pungășilor polonezi.

De sigur acest manifest nu e lipsit de nota glumeată, dar oricum ar fi el, totuși ne desvăluie o parte din relațiile ce există între serviciul de siguranță, atât de demoralizat al Rusiei și lumea apașilor.

— **Sfârșitul unui anticar.** Câteva zile în urmă poliția a descoperit la marginea unui pod din Angers un cadavru mutilat îngrozitor. Toate cercetările pentru a constata identitatea victimei nu fost zadarnice. Eri însă doi oameni s'au prezentat la poliția din Paris cu olărgirea că prietenul lor Chapal, negustor de antichități a plecat de două zile fără să se mai întorcă. Negustorul a plecat la Angers în tovărășia a unui străin cu numele De-humean care i-a spus că cunoștea un boier sărac care ar fi foarte bucurat să se deservă de câteva covoare antice pentru prețul de 25000 lei. La sfatul prietenilor săi însă negustorul n'a luat la plecare decât 6500 de lei și duându-se în tovărășia străinului nu s'a mai întors. Poliția a confruntat cadavrul cu cei doi prieteni ai lui Chapal, cari l-au recunoscut îndată. Criminalul însă a dispărut fără să i se mai dea de urmă și fiind a se crede că s'a ascuns în pădurea din preșja orașului, autoritățile au început o adevărată goană împotriva lui. Până acum a prins pe amanta lui De-humean, care a marturisit că crima a fost săvârșită acasă la el în tovărășia a doi răufăcători.

— **Dușmănie veche.** Din Madrid vine știrea că fostul ministru de interne al guvernului Maura, La Cierva, a fost atacat Sâmoată după amiază în strada Calle Lealtad. Faptul s'a întâmplat în momentul când traversa lui Cierva s'a oprit la marginea bulevardului. Un individ cu numele San Millan a deschis ușa cupelei și a tras un foc de revolver asupra lui, dar fără să i fi nimerit. Agenții poliției cari erau pe aproape au pus mâna pe el și l-au arestat. Perchiziționându-l au găsit la el un bilet pe care era scris »Ură până la moarte contra lui M. și C.« Cu aceste două litere erau vizați Maura și Cierva. Atentatorul a fost soldat în armata spaniolă și de doi ani vagabondează fără nici o ocupație.

— **Bravura unui conzul** Ziarele engleze aduc știrea că I. H. Bill, ministrul plenipotentar al Angliei în Shiras (Persia) a sosit la Londra, făcând o mare parte a drumului călare, din Persia până în Franța, parcurgând o distanță de trei mil șapte-sute kilometri. Consulul Bill a plecat în tovărășia unui aghiotant cu trei cai mărunți. Zece zile de a rândul au avut un drum foarte liniștit, dar în curând a trebuit să ia cu el zece soldați și patru cazi persieni, căci începuseră se se întâlnească cu trupe de bandiți înar-

mați. După două luni de zile au ajuns la hotelul Turciei și trecând prin Urmia cu munții ei pitorești, după alte zece zile au ajuns la Van. În Turcia au aflat drumuri foarte bune și în scurtă vreme au ajuns la Trapezunt, iar de aici cu vaporul la Constantinopol, unde oprindu-se pentru un scurt popas, cu cel dintâi tren a plecat la Monastir. Aici de nou au luat cai și prin Albania, Muntenegru, Ragusa, Bosnia, Croația au ajuns în partea de mază zi a Tirolului. Prin frig grozav au trecut Alpi și de aici tîind prin Pădurea Neagră s'au pomenit în Franța. Dela Havre până la Dover au mers iarăș cu vaporul și în restimp de 24 de ore au ajuns la Londra.

— **Mireasă chemată să facă armata.** Din Parma se anunță un caz foarte interesant: Zilele trecute o fată din Parma, Augusta Marcella Severina Gandolfy a voit să se căsătorească cu un tânăr din localitate. Înainte de cununie cu două săptămâni mirele a rugat pe conducătorul de matricule ca pe baza actelor ce aduse se să i publice căsătoria. Conducătorul după citirea actelor i-a spus mirelui că căsătoria nu i-o poate publica pentru că mireasa nu și-a făcut serviciu militar, ba nici nu s'a prezentat la asentare. Mirele întărea, că mireasa lui e fată și astfel nu e supusă recrutării, dar matriculantul nu i-a dat ascultare. Din greșală mireasa era însemnată în matriculă ca băiat, cu numele August Marcell Severin Gandolfy. Pe baza aceasta fata trebuia să fie asentată, dar neprezentându-se la asentare ea a fost declarată de dezertor.

E interesant, că ea nu se va putea căsători cu alesul său până după îndreptarea greșelii din matriculă.

— **Lăsământul unui bogătan.** Din Timișoara ni se anunță, că Artur Palkicevny, vestitul bogătan din comuna Boldar, lângă Lugoj, a lăsat prin testament 100 mil de coroane pentru scopuri de binefacere. Din suma aceasta jumătate se va folosi pentru ajutorarea nobililor greco-ortodoxi săraci, iar cealaltă jumătate pentru săracii din comitatul Caraș-Severin.

— **Hoții unei bande de dezertori.** Din Vârșet ni se scrie, că acolo de o vreme încoace se întâmplă foarte multe spargeri și furturi. Poliția a descoperit că hoții aceștia au fost comise de patru dezertori sărbi, pe cari a și arestat.

— **Ingroparea lui Kossuth tatăl.** În ediția de seară a ziarului german »N. Budapest Abendsblatt« se fac descoperiri compromițătoare la adresa câtorva băbici marcanti ai vieții publice ungurești, între cari e Eötvös și detronatul semizeu, Kossuth fiul. Ițele acestei descoperiri duc departe în întunerecul vremilor, pe când zărele italiene aduceau știrea că bătrânul Kossuth, care măuca amara pâine a surghiunului la Torino, trage de moarte. »Națiunea re-unoșcătoare« s'a grabit să-și arate venerațiunea față de »marele« ei expatriot și câțiva nemeși strașnici s'au constituit într'o comisie pentru a aduna paralele de nevoale în ingroparea ce trebuia să fie deamă de trecutul celui dispărut. În această comisie era contele Gavril Káoyi, Eötvös, Hentaller, Pázmány și unul Horváth Áján.

Cu adunarea banilor a fost încredințat Eötvös, care în decurs de trei zile a adunat vr'o 82 mil de florini, firește numai subscripții, cu ajutorul cărora a ridicat apoi banii dela o bancă.

Parlamentul ungar pe atunci încă nu îndrănea ca să-și arate colții și nu putea să recunoască pe Kossuth ca un defunct al țării, din simplul motiv că se temea de urmările ce ar putea avea acest pas, care probabil ar fi fost detestat de cercurile diriguătoare din Viena.

Dreptaceea Eötvös a și plecat cu banii în chimir, așa la Turon, dar în aceeași vreme reprezentanța orașului Budapesta a hotărât să supoarte ea toată cheltuiala ingropării.

Când Eötvös s'a întors la Budapesta cel în drept l-au cerut socoteala banilor primiți și după multe trăgăneli acesta a răspuns: »că banii nu

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

I-a mai adus înapoi, că a plătit cu ei datorile copiilor »eroului«, că cadavrul defunctului a trebuit aproape răscumpărat de la datori, că cutare chestie înt-mă care nu poate fi divulgată, în sfârșit înțelegem... și lucrul și a luat iarăș mersul său de toate zilele.

Însă unul membru al comisiei de mai sus nu l-au convenit socotelile aceste de contrabandă și provoacă pe dl. Eö. vös în pomenitul ziar să și dea socotală despre banii încasați, cu atât mai mult că unul dintre membrii comisiei au trecut din viață și actul neîncheiat — pus ad acta — trebuie isprăvit într'un fel.

Știrea aceasta a făcut mare senzație, a ajuns chiar penibilă, cu toate aceste dl. Eö. vös face. Pe lângă aceasta Kossuth fiul d-șminte orice știre privitoare la achitarea datoriilor tatălui lor, sau ce i privește pe ei personal. Așteptarea și nesiguranta aceasta era insuportabilă când deodată vine știrea că tăcerea d-lui Eö. vös se explică prin absența d-șale din Budapesta «că în sfârșit înțelegem» dl. Eö. vös a spălat putina, și cu aceasta se înch le încă o pagină urâtă din viața publică ungurească.

Din Budapesta se telegrafiază: Pazmány Dénes, unul dintre personajele vizate de ziarul german, a făcut azi declarații interesante îndreptate contra lui Kossuth.

»Kossuth Ferencz să se gândiască numai bine și-și va aduce aminte de toate. Eu nu sânt Habâr. Eu n'am să răspund cu proces de presă, ci cu lucruri ce nu i-or plăcea. Eu iau răspunderea pentru tot ce spun«.

Kossuth Ferencz din partea sa continuă să spună că »totul e minciună și calumnie«.

— **Greva corului dela opera din Viena.** Greva corului dela opera din Viena ia dimensiuni tot mai mari. Ca răspuns la atitudinea coriștilor, direcția operei a concediat întreg corul și-a luat măsuri pentru înlocuirea corului, — până acum fără succes.

Asociația coriștilor germani din Manheim s'a solidarizat cu colegii din Viena și-a boicotat opera din Viena. Reprezentația de ieri seara a fost foarte slabă, lipsind corul.

Presa din Viena cere ca toți coriștii să fie reprimiți sau ca opera să fie închisă, până la angajarea unui nou cor.

— **O aventură nocturnă.** Aprinși de beaură și de patimă un ziarist Champagne și actorul Baucour cu prilejul unei serate în castelul din Ville d'Avray, s'au luat la ceartă, aruncându și vorbe grele. Un duel între ei părea inevitabil și martorii s'au constituit îndată convenind asupra luptei cu pumnalele. Ca loc a fost aleasă grădina castelului și cei doi învrășmași s'au aruncat unul asupra altuia întocmai ca două parteneri setoase de sânge. Locul de luptă era iluminat cu torțe și lampioane de automobil. Primul atac a trecut fără incidente remarcabile, dar la al doilea, cei doi vrășmași, ca două fantome s'au topit unul într'altul și Baucour cu o strașnică isbitură a înfipt pumnalul în pieptul adversarului până în prăsele. Ferul adu-ător de moarte i-a străpuns plămâni și nenorocitul ziarist se sbate în ghiarele morții.

— **Un talisman al morții.** Un ziar din America scrie: În statul Montana știe toată lumea că în locul oraș montan Glasgow, provincia Valley se află o oglindă despre care se crede că aduce moarte proprietarului ei. La început era a unui fermier cu numele Dunn, care a fost omorât de un vânător din Texas. Dela fermier a moștenit-o un nepot al acestuia pe care l'a călcat un taur în picioare și l'a omorât. Oglinda a ajuns pe urmă în proprietatea a cinci oameni cari toți, până la unul au murit de moarte nenaturală. Dela aceștia a trecut în stăpânirea lui William Humphrey care într'o zi s'a luat la ceartă cu un vecin și scoțând revolverul au început să tragă unul într'altul. Humphrey a rămas mort și oglinda era să n'o cumpere nimeni de nu venea Conaster din Glasgow să o lea. Peste o săptămână însă mare-alui Conaster mergând la vânătoare a căzut într'o gărlă și s'a înecat.

Advocatul însărcinat cu executarea testamentului n'a știut ce să facă cu oglinda, căci dintre rudele răposatului nimeni nu vroia să o primească și a dăruit-o unei bătrâne. Până acum e

bine și sănătoasă și pretutindeni se vorbește că ar fi strigoale căci nu se prinde de ea vraja oglindei băstămate.

— **Losurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** Se știe, că Reuniunea Femeilor Române din Arad aranjază, pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete, o loterie de obiecte, a cărei tragere va fi în primăvară. O mie de obiecte de preț, în mare parte lucruri de mână țărănești, dar și alte obiecte de de valoare vor forma câștigurile.

Comitetul Reuniunii azi a pus în vânzare losurile.

S'au depus losuri la »Librăria »Tribunei«, la »Librăria Dieczană, la institutul »Victoria«, la școala de fete din strada Deák-Ferencz precum și la toate Doamnele din comitet.

Comitetul Reuniunii, aplează la toți, cărorora le zace la inimă chestia școlii de fete din Arad să cumpere și să facă propagandă pentru desfacerea losurilor, cari pe lângă mângâierea de-a fi făcut o jertfă pentru un scop atât de nobil, oferă și șansele unor câștiguri frumoase și de valoare.

Prețul unui los 1 cor.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul aceasta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mostre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

x **Din esenția mea se poate pregăti pe lângă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. Esență pentru 1 litru 50 fileri.** Rachiu alăș, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Maraschino, Rozc, Vanilia, **Esență pentru 1 litru rum, de amanaș și rum de lamaica 32 fileri. Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojdi și trebere 20 fileri. 1 litru spirt de 96% rafinar 2 cor. 20 fil.** Părul cărunț și mustața cărunță se vopsesc bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nestricăcioasă. Preț ul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloaara la Fekete Mihály, droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

x **Când cumpărați ochelari,** a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm pravălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiane, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Etz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Poșta Redacției.

N. T. (Caransebeș). Am căutat colecția anului 1908, dar n'am putut da de monologul »Un punct afară de program«. Nici în numărul de Crăciun 1909. Poate s'a publicat în alt ziar.

I. P. (Șemniț). Am căutat în toate cataloagele de cari dispunem, dar n'am găsit nimic. Adresați-vă librăriei L. Alcalay — București.

I. B. (Cluj). Pentru articolul publicat dl. Dr. G. S. și-a făcut proces de presă. E deci inutil să mai continuăm discuția în public.

Cor. (Sebeș). Preferim să nu mai continuăm discuția pe această temă. Nu ne-ați putea comunica, din vreme în vreme, și alte lucruri de pe acolo? De altminteri Vă dăm toată dreptatea.

E. F. Cluj. Redacția o adresă iscălită de toți. Scrisoarea iscălită numai de d-ta, — mulțumită acelei

inimi de aur — nu mai este oportună. În fața ace-lui gest nobil, credem apoi că ar fi o notă disonantă polem ca ce întreprindefi și rugăm s'o conțeniți.

V. B. Ponor. Schimonosirea numelor curat românești, da, e un abuz revoltător, care se practică durere aproape pretutindeni. Aveți datoria să luminați pe țărani, ca să ceară fiecare respectarea ortografiei românești a numelor lor. Chestiunea de altfel am tratat-o de repetite ori, — mai pe urmă astăvară — și vom reveni mereu, până ne va succede să trezim pretutindeni conștiința datorii ce au în această privință toți fruntașii satelor noastre. De pildă în ținutul Chișineului s'au făcut începuturi frumoase în scopul respectării frumoaselor noastre nume românești.

Poșta Administrației.

Pavel Ivan, Vârșeț. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Clurgin.

»Tribuna« Institut tipografic, Năchiu și cons.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efeptuiesc gratis. Celor din provincie se efeptuiesc lucrările în aceeași zi.

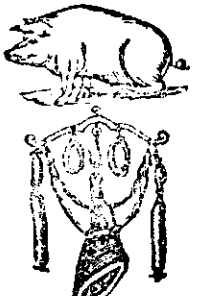
C. Both

fabrică de salam
Sibiu—Nagyszobon
Reisnergasse No. 8.

Ofere pe lângă cele mai mici prețuri curente de zi:

Slănină albă prăjită
Slănină papricată.
Slănină afumată.

Precum și orice fel de cărnațarii.

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

» specialist pentru dinți artificiali fără pod în »
CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu pățire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist în Cluj.

**Credit pe ipotecă, pe cambla
și pentru oficianți
mijlocește**

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public că la cererea prețurilor curente sau la o-i-ce cerere sau cumpărare să se provoace că adresa firmei a cetit-o în ziarul »Tribuna« din Arad.

Societatea pe acții Holandeză pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrenten)
Amsterdam.

Diracțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill. 216.324-96 Cor. A plătit asiguraților până în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

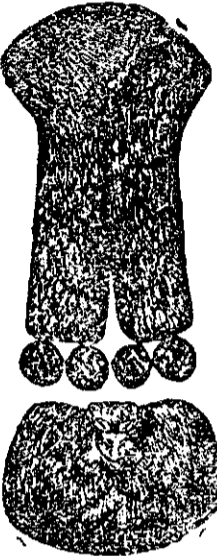
Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14, și Agentura pentru Sebeșul-săseș (Szász-sebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Blănării!!!

boauri, manșoane, tocuri de picioare, jachete, după croiu englez și francez, berletuieli cu lână, etc. **reparări și transformări** bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár-Jósefstadt,
Bem u. No. 23.

Ieftinul târg de Crăciun a lui Aszódi

Nagyvárad, Str. Kossuth. (Palatul SAS.)

Aduc la cunoștința prea onoratului public din loc și jur, că m-au sosit din proaspăt fructe sudice. Curnale stafide, smochine, castane vriașe de Tirol, alune italiene, nuci de cocos, portocale dulci ca mierea și lămâi coapte, fructe sudice zahariste, prăjituri admirabile pentru ceai, cele mai nobile soiuri de ceai chinezesc, romuri engleze și franceze veritabile pentru prețuri surprinzător de ieftine. Bogat asortiment de bomboane de Crăciun și Anul-nou. Cafea prăjită proaspăt din 8 mixturi, din care rog on. mușterii să facă o comandă de probă.

Cu deosebită stimă:

Aszódi Mihály

import direct de cafea și ceai din Triest mare negastor de zaharicale.

Namărul telefonului în tot comitatul 635.

ȘLEPÁK A.

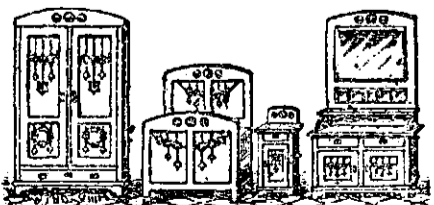
ciasornicar, aurar și giuvaergiu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de tot-felul de oroloage de buzunar, de părete, stărnătoare precum și tot-felul de giuvaergicale de aur și argint. Reparări de oroloage și giuvaergicale se efectuează prompt. Giuvaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în
Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine **mobile** pentru dormitoare, prânzitoare și saloane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Premiat la Paris în anul 1908 cu diploma de croitor.

Fanta István croitor de baine bărbătești în
Cluj—Kolozsvár, Szentegyház-u. No 1.

Iși recomandă

atelierul de croitorie pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de baine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

Prima băcanie
: din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu

= ș'a transmutat =

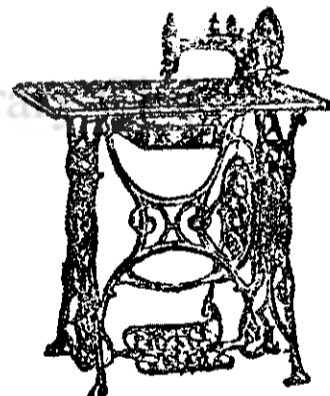
prăvălia de coloniale

și delicatose

în edificiul „Bazár”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă prăvălia lui Huzella M.

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Arc magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.
Preț-curent la dorință trimite gratis.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat »KODAK« în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, enunt, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, jăzreu cancelarie și de Schwarzwa'd. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma. Mare asortiment de sticle periscopice, objective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă.

— Gálfi Lajos —

croitor de uniforme domnești și pentru preoți
Arad, Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes)

Inștiințez on. public, atelierul meu ce susține
— de mai mulți ani l'am mărit cu —

**prăvălie de materii pentru
croitori de haine domnești,**

și sub firma de mai sus o conduc și pe
— — mai departe. — —

Primesc spre executare bine
și foarte ieftin tot felul de
lucrări în branșa aceasta.
Țin în depozit tot felul de

**stofe din țară
și străinătate.**

Am introdus sistemul din
străinătate de plătire în
rate lunare, încât pentru
3 cor. lunar primesc căl-
carea a 1 palon, 1 par
desiu și 2 rinduri întregi
sau 4 rinduri de haine. —

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea
de sus a ghetelor, în asortimentul cel
mai mare, cu toată scumpetea se găsesc
cu prețurile cele mai ieftine
în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

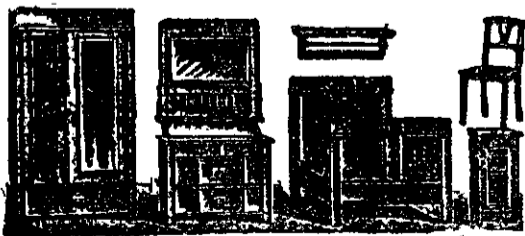
Distins cu diplome
de recunoștință
:: In anul 1904. ::

Catalogul ilu-
strat a pretu-
rilor gratuit.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are
în depozit aranjamente complete pentru
odăi, lucrute în atelierul propriu în cel
mai modern stil, dela cele mai ieftine până
la cele mai bune, după planuri proprii
sau la comandă. — Pentru lucrările mele
primesc garanția cea mai extremă. Mare
asortiment de mobile de alamă și fier,
deasemenea și fotolii.

Se vând

pelângă rate lunare

convenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

Instrumente muzicale.

Arme

Articole de voiaj

Ochiane

Aparate de fotografiat

Rufe pentru bărbați

Covoare

Candelabre

Mobile de aramă

Obiecte din argint de China

Tablouri și statuete

Casse de bani

Opuri literare

Mașini de scris

Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

Reprezentanța generală :

S A. Elek & Comp.

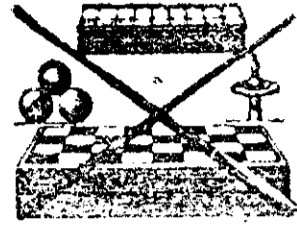
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lu-
crurile ce aparțin acestei branșe, și reco-
mandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în
orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare totfelul de
articii pentru fumători, gherghefuri pen-
tru lucrul de-
mână etc. etc.

Comandele din
provincie se exe-
cută prompt și cu
cea mai mare pun-
tualitate.

Obiectectele ad-
mirabile.

Fond. în a. 1860.

NÄDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente cuțite
de buzunar cu tăis englez și Solingen,
cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a.
cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tălătul
prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite
pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cărnă-
țari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns,
brișuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articlii
mănuitor. — Recvizite de masă din Alpaca și
pacton, de prima calitate. — Ori-ce reparări de
branșa aceasta precum și ascuțire, le execut în
atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă
— — prețurile cele mai moderate. — —

JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisanădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțătorile p. articlii de sticlă, porcelan și metal; fărfuli și blade
înflobrate, rame p. icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericești :

Cupă și vas de botez; Potire ar-
gintate și pe dinăuntru aurite;
Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită;
Candele de părete de bronz; Candele argin-
tate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.

Ieftin de tot: Candelabru aurit,
pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob
de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—

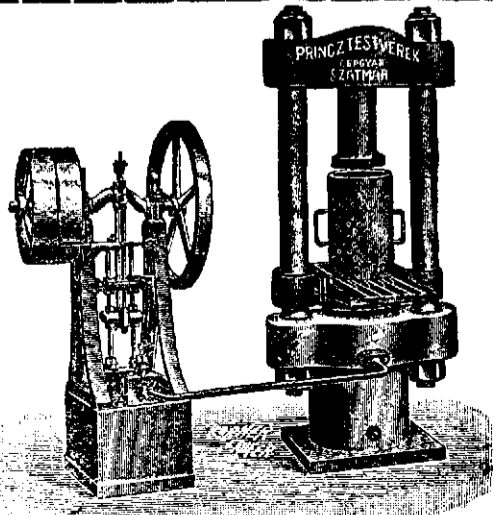
— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

— din SZATMÁR. —

■ Pregătește petrine și orice mașini
■ pentru stors olei, mâuate cu apă ■
■ mașini de desghioat, sfărmat ■
■ și prese, pe lângă asta cele mai ■
■ exacte transmisiuni cu ■
■ — tractație circumpetială. — ■
■ ■ Instalăm mori pe tain, ■
■ ori cu cilindre ■ ■ ■ ■ ■

Lucza József

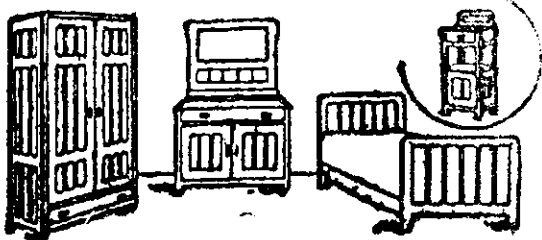
Atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu — mai departe primesc curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscătimea originală și vor fi scutite de praf. Comandele din prov. se efectuează imediat și pr.

PÁLSÁNDOR

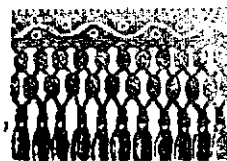
Atelier pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (CASA HÁRMOS).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ramăta noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

NAGYIVÁN ANTAL găitanar

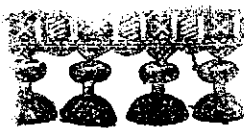
SEGHEdin - SZEGED, Zrinyi-utca 2.

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințelor moderne și sunt în plăcută poziție ca să pot susține concurența cu orice fabrică din capitală, în doosebi

atrag atențiunea asupra: împletiturilor, ciucurilor și decorațiilor pentru mobile și prapori, de asemenea ori-ce ciucuri, decorații, și masturigăntane pentru uniforme de cea gala în mai splendidă execuție.

Vanzătorilor li se dă rabat. Informații prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

G. Orendt & W. Feiri,

curelari, senari, și negustori de geamantane în Sibiu — Nagyszeben, Heltauergasse 45.

Se recomandă pentru pregătirea lucrărilor de trăsuri, pele și călărie deasemenea geamantane și genți.

Avem în depozit tot felul de articoli pentru voiaj, fumat, sporturi și excursii, pe lângă prețuri convenabile.

Recomandăm pe urmă cei mai buni jamperi de piele, fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipite de picior, deasemenea curele pentru mașini. Prospect de prețuri se trimite gratis și franco referindu-vă la ziarul nostru.

ATENȚIUNE.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți citit aceste anunțuri. :-

Da urile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle, porțelană, maiolică, alpaca de Berador, articoli de argint Alpaca lampă, tacămuri de masă patenlate, sticlării pentru oțieri, păhare pentru beere și vin, în cadrul de icoane. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios. **HECKER și KLUDSZKY** urmașii lui Kaufmann Jakab prăvălie de sticlării și porțelană Lugos, Str. Széchenyi 11. (Vis-à-vis de fotog. alul Naschitz.) Telefon Interurban No 224. — —

Zinti János atelier de pictură de sticlă
Budapest IV. C101 utca 79.

Imi lau îndrăzneala a atrage atențiunea on. publico asupra atelierului meu de pictură de sticlă.
Ca specialist fac geamuri de biserică, verande de lux pe sticlă pentru saloane, Mai departe plumbuit de artă, Gravuri pe sticlă și rame de aramă, Precum și alte obiecte în bransa aceasta.

ROTH JÓZSEF

măestru de sculptură în piatră,
Segesvár, Seilergasse

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte, din diferită marmoră granit, syenit, labrador și peatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea. Schițe și prelimare de spese stau fr. la dispoziție.

STEIN MIKLÓS

fabrică de tălat pile
Oradea mare - Nagyvárad.
Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

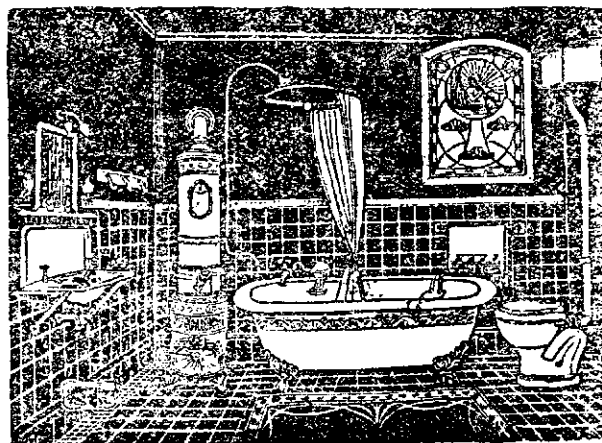
Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tălat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Max. Ruck, tinichigiu

Sibiu - Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric tot felul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea ș. a.

Din nici o casă românească
Să nu lipsească!

Doctorul de casă sau DICȚIONARUL SANATAȚII.

Impodobit cu 315 chipuri și vorbind despre:

Strictura și funcțiunile organului omului, Medicina uzuală și de urgență, Tot-felul de boale, Accidente, Otrăviri, Asfixii, Epidemii, Contagiuni, Microbi, Nevroze, Ipnatism, Medicamente, Plante medicinale, Panșamente, Igiena generală, Alimente și băuturi, Locuințe, Îmbrăcăminte, Igiena etăților și profesioniilor, Igiena orașelor și satelor, Ape minerale, Idroterapie, Băi, Electricitate, Exercițiu, Gimnastică.

De Doctorul V. Bianu,

medic primar al spitalului I. C. Brătianu din Buzău. Comandor al ordinului »Coroana României«. Medic major în rezervă.

Prețul 15 Coroane. + (Porto postal 80 fileri.)
Se poate căpăta la Librăria Tribunei, Arad.

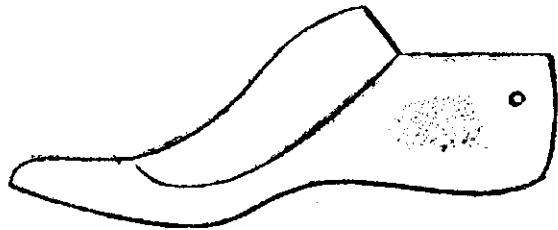
Prima fabrică de calapoade și calupe

(Első kolozsvári kaptafa és sámfagyár)

:- Cluj-Kolozsvár, Kis Szamos-u. Nr. 5. :-

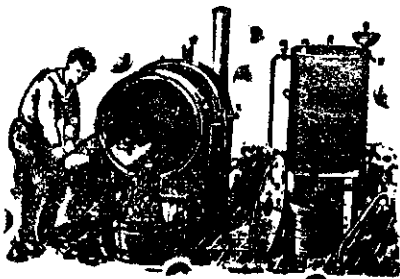
Recomandă **calapoade** și **calupe** foarte bune, pregătite din lemn excelent uscat, pe care se pune un pond deosebit.

Comandele din ::
provință se execută
pe lângă rambursă
prompt și cu prețu-
rile cele mai ieftine.
Serviciu excelent.

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesere la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.

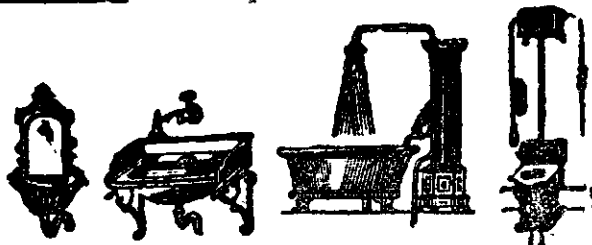

Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fântanelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.

Apa- ducte.

Cei ce doresc apăducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apăducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Prima atelier ardelenă aranjată cu putere electrică pentru seobire
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS & TARSA scriitor și m-
lestra piatra.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii din: marmoră, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Felscher-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

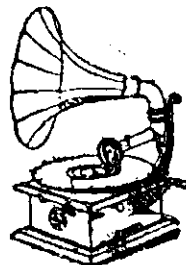

Mașini de scris IDEAL și ERICA

Gramofoaane

Mașini de cusut VERITAS

(fabricație proprie) deasemenea cele mai
solide părți constitutive: panglici de culoare,
hârtie de copiat, ace, plăci etc. se găesc la
specia listul: **Barthelmie György**

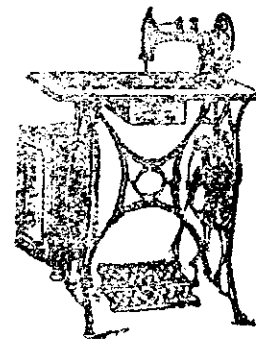

Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier
— mehanic din Transilvania. —

Atelier pentru reparat mașini speciale de
scris, de ori-ce sistem și fabricație, dease-
menea aparate mehanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

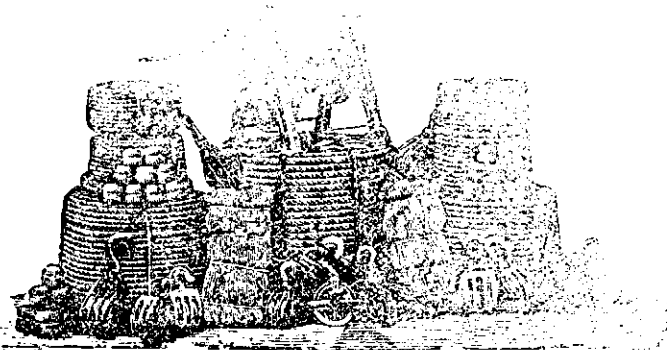

Funăria cea mai mare din **Joanovics János**. Tot-felul de
Ungaria-sudică — este a lui funil de cânepă,
de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funil de
câneapă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugos). Atelierul:
strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Palatul Poporului.

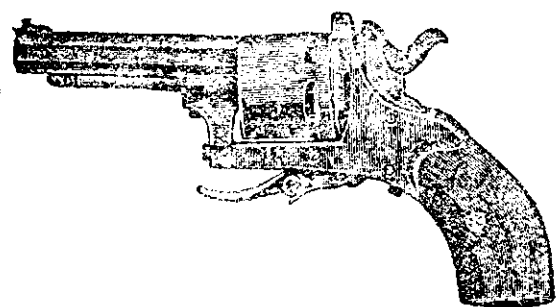
Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legitoare de snopi, funii pentru boi:
opritoare, ștreanguri, hamacuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru
țesături, brăuri
de cânepă și de
jută (pânză), bă-
lătoare de cânepă,
pânze (Pak) țesături,
saci de cânepă, pânză și
jută, pânze im-
penetrabile, sbi-
ciuri, cergi și
codoriști etc. etc.
Serviciu prompt

Cu plă- tire în rate!

Arme vânătorești și revolvere

mare asortiment la **Ioan Kalenda,**
Oradea-mare (Nagyvárad) lângă biserica Holdaș.
Telefon în legătură cu întreg comitatul 245.